

ISSN 2223-2389

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

АБАЙ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ

АБАЙ ИНСТИТУТЫНЫҢ ХАБАРШЫСЫ

№2(8)2011

АБАЙ ИНСТИТУТЫНЫҢ
ХАБАРШЫСЫ

Алматы

№2 (8)

2011

Ғылыми-ақпараттық, Әдеби журнал 2010 жылдан бері екі айда бір шығады. ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінде тіркеліп (24.12.2009), № 10586-Ж куәлігі берілген

(ЮНЕСКО, Франция, Париж қ.) сериялық басылымдарды тіркейтін ISSN Халықаралық орталығында тіркелген және халықаралық номер берілген

Бас редактор
Дәдебаев Ж.Д.

Редакциялық кеңес
Әбдіқұлы Қ., Абдуалиев А.,
Аманшаев Е.А., Әбдиманұлы Ө.,
Әмірбеков Ш.А., Ғайыпов З.С.
Мырзахметов М., Ақматалиев Ж.А.,
Бисенбаев П.Қ. (*ғылыми редактор*),
Есембеков Т., Есім Ғ., Шәріп А.Ж.,
Жақсылықов А.Ж., Омаров Б.Ж.,
Кәкішев Т.К., Қамзабекұлы Д.,
Момынова Б., Мәдиева Г.Б.

Редакциялық алқа
Тарак Ө.С., Мұсалы Л.Ж.,
Ахмедьяров Қ.К., Кәрібаев Б.Б.,
Әбдіқова Қ.Т., Адаева Е.С.,
Сағындық Н., Мамбетов Ж.,
Медсубек С., Таева Р.М.

Жауапты хатшы
Дәуітова Г.Р.
Құрылтайшы
Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ
Шығарушы
Абай институты
Редакция мен шығарушының мекен-жайы
Алматы, әл-Фараби даңғылы, 71.
Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ
Абай ғылыми-зерттеу институты.
E.mail: Abai_instkaznu@mail.ru

ИБ № 5505
Баспа 06.04.2011 ж. жіберілді.
Пішімі 70x110 1/16. Тапсырыс № 325.
Көлемі 6,5 б.т. Әл-Фараби атындағы
Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспасы.
050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.
«Қазақ университеті» баспаханасында басылды

Мақалалардың пікірі редакцияның
қоғамдық бақылауында.

М А З М Ұ Н Ы

АБАЙТАНУ

- Жеметей И.* Абай және әл-Фараби 3
Мәдібаева Қ. Абай өлеңдерінің құрылысын зерттеу мәселелері 6
Ізтілеуова С. Абай мен Шәкәрім мұралары 9
Копбасарова А. Абай өлеңдерінің орыс тіліне аударылуын зерттеудің кейбір міндеттері туралы 13
Жапарова А. Абай сусындаған үш бұлақ 15

СӨЗ ӨНЕРІ

- Бұлдыбай А.* Қазақ халқының жыршылық мектептері 19
Сағындықов Н., Оралбек А. Шайхисламұлының Ж. өмірбаяны хақында 22
Бисенбаев П. «Жасауыл қырғыны» жыры 24
Оризбекова З. Қазіргі қазақ прозасындағы Абай образы 27

ТІЛ БІЛІМІ

- Момынова Б., Шакирова Д.* М.Әуезовтің «Абай жолындағы» ым-ишараттар 32
Жусанбаева С. Көркем мәтін туралы 36
Асқар Л. Абай дәстүрі: ландшафт төңірегіндегі концептілер 38

АУДАРМА ЖӘНЕ САЛЫСТЫРМАЛЫ ӘДЕБИЕТТАНУ

- Қуаныш Б.* Қытайдағы қазақ аудармашылары 41
Қожақанова М.А. Құнанбаевтың өлеңдеріндегі фразеологизмдердің аударылуы 43
Chabanoglu O. The protency and importance of common proverbs for the high and standart written turki language 47

ҚОҒАМТАНУ

- Қамзин К.* Қазақ репортажындағы дәстүр жалғастығы 52

СЫН ЖӘНЕ БИБЛИОГРАФИЯ

- Дәдебаев Ж.* Жазушы шеберлігі 57
Мужигова Г. Пікір 65

ЖАС ҚАЛАМ

- Есқалиева Б., Мамбетов Ж.* Дүрбелен дәуір туралы шығарма 66
Бекболғанова М. Ғ. Мүсірепов шығармалары 68

ОҚЫТУДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ
ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ

- Адаева Е.* Кафедра туралы 72
Әзімбаева И. Магистранттардың зерттеу тәжірибесі 76
Гусиковская Н. Шетел тілін оқыту 80
Абай және қазіргі заман 83
Абай и современность 85
Тиссен Ю. Интернет в работе переводчика 87
«Абай институтының хабаршысы» журналына авторлардың мақала жариялау ережелері 98

ҚАЗІРГІ ЖУРНАЛИСТИКА: ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН ДАМУ БАҒЫТТАРЫ

Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің
40 жылдығына арналған Республикалық ғылыми-практикалық конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

*Академик Е. А. Бөкетов атындағы
Қарағанды мемлекеттік
университетіне*

СОВРЕМЕННАЯ ЖУРНАЛИСТИКА: АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

МАТЕРИАЛЫ

Республиканской научно-практической конференции,
посвященной 40-летию Карагандинского государственного
университета имени академика Е.А.Букетова

Қарағанды 2012

УДК 070
ББК 76.1
Қ 16

Қ 16 **Қазіргі журналистика: өзекті мәселелері мен даму бағыттары:** Акад. Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемл. университетінің 40 жылдығына арнал. Респ. ғыл.-практ. конф. материалдары. — Қарағанды: ҚарМУ баспасы, 2012. — 358 бет.

Современная журналистика: актуальные проблемы и перспективы развития: Материалы Респ. науч.-практ. конф., посвящ. 40-летию Карагандинского гос. университета им. акад. Е.А.Букетова. — Караганда: Изд-во КарГУ, 2012. — 358 с.

ISBN 9965-686-69-6

Жинаққа қазіргі журналистиканың өзекті мәселелері мен даму бағыттарын саралаған ғылыми мақалалар, сондай-ақ жоғары оқу орны, орта мектептердегі салалық пәндерді оқыту дәстүрлері мен инновациялары, әдістемелік мәселелері топтастырылған.

Жинақтың қорытынды тарауы Е.А.Бөкетов атындағы ҚарМУ-дың тұңғыш түлегі филология ғылымдарының докторы, профессор В.Т.Абишеваға арналған. Үлкен басшылық және ұйымдастырушылық мектептен өткен ғалым журналистика кафедрасының негізін қалаушылардың бірі.

В сборник вошли научные статьи ведущих ученых и преподавателей, студентов и магистрантов РК, посвященные актуальным проблемам современной журналистики, инновационного образования в условиях глобализации и становления независимого Казахстана.

Заключительный раздел сборника посвящен доктору филологических наук, профессору В.Т.Абишевой, которая является одной из первых выпускниц Карагандинского государственного университета, прошла большую школу руководящей организаторской работы и стояла у истоков кафедры журналистики.

УДК 070
ББК 76.1

Ұйымдастыру комитеті

Е.Қ.Кобеев, з.ғ.д., профессор (*төраға*);
Х.Б.Омаров, т.ғ.д., профессор (*төраға орынбасары*); **М.І.Әбдуов**, ф.ғ.д., профессор;
Қ.Д.Асанов, ф.ғ.д., профессор (*жауапты редактор*); **В.Т.Абишева**, ф.ғ.д., профессор;
М.К.Жұмабеков, ф.ғ.к., доцент; **Ж.С.Рамазанова**, ф.ғ.к., доцент;
Б.К.Момынова, аға оқытушы; **Р.Н.Берқамалова**, аға оқытушы;
Л.Т.Қожахметова, аға оқытушы (*хатшы*)

ISBN 9965-686-69-6

© Қарағанды мемлекеттік университеті, 2012

МАЗМҰНЫ СОДЕРЖАНИЕ

I СЕКЦИЯ

БАҚ: заманауи мәселелердің көрініс табуы және насихатталуы СМИ: современные подходы, проблемы и аспекты изучения

<i>Козыбаев С.К.</i> СМИ Узбекистана постсоветского периода	4
<i>Нургожина Ш.И.</i> Журналистское образование в Казахстане: некоторые проблемы подготовки журналистов для деловых СМИ	9
<i>Барлыбаева С.Х.</i> Перспективы развития конвергентной журналистики	11
<i>Қамзин К.</i> Журналистикадағы дәстүр жалғастығы мен тарихи сабақтастық	14
<i>Мысаева Қ.Н.</i> Журналистік білім беруде электрондық оқыту әдістерін қолдану мәселелері	19
<i>Есдаулетов А.О.</i> Печать Казахстана в годы независимости: становление и тенденции развития	21
<i>Абишева В.Т.</i> Деонтологические аспекты современного медиа-текста	24
<i>Мажитаева Ш., Мукашева Ж.Д.</i> А.Байтұрсыновтың публицистикалық стилді дамытудағы қызметі	28
<i>Хаирова Г.М.</i> Специфика жанров в спортивных периодических изданиях	31
<i>Альжанова А. Б.</i> Современная журналистика и общество	36
<i>Ложникова О. П.</i> Интернет-версии печатных изданий как новый путь развития журналистики	37
<i>Нода Л. П.</i> Сборник «Вопросы колонизации» и проблемы землепользования в казахской Степи	40
<i>Нода Л.П., Галиев К.С.</i> Ток-шоу на казахстанском телевидении: ценности и медиапсихологический аспект	43
<i>Жәпек М.С.</i> Тұрар Рысқұловтың 1927 жылғы бұқаралық ақпарат құралдары бетінде жарық көрген материалдары және Түркісіб мәселелері	45
<i>Жәпек М.С.</i> Тұрар Рысқұлов публицистикасындағы Түркісіб тақырыбының жазылуы (1926 жылы жарық көрген материалдары бойынша)	49
<i>Расули Т.А.</i> О некоторых особенностях создания паблисити в условиях областного информационного рынка	56
<i>Қожахметова Л.Т.</i> Әлеуметтік медианың ақпарат таратудағы рөлі	58
<i>Нурбекова Д.Б.</i> Средства массовой информации образовательной направленности	60
<i>Амангелдиева Г.С.</i> Демократиялық қоғамдағы саяси журналистиканың орны мен рөлі	62
<i>Абишева В.Т., Акинъшина Ю.М.</i> Онлайн-СМИ: этико-правовые проблемы	65
<i>Рахымжанова Г.</i> Развитие кабельного телевидения в России: история и современность	69
<i>Абишева В.Т., Дарманқұлова А.</i> Факт в информационных жанрах	72
<i>Абишева В.Т., Мурашова Д.</i> Эволюция рекламного слогана в печатных СМИ	74
<i>Асанов Қ.Д., Досмақова Д.</i> Телевизиядағы дәстүр жалғастығы	76
<i>Асанов Қ.Д., Рахметулла Ж.</i> Иманғалиұлының авторлық бағдарламаларының әлеуметтік мәні мен қоғамдық маңызы	78
<i>Асанов Қ.Д., Егізова А.Д.</i> Жүсіп Алтайбаевтың сатиралық туындыларының күрескерлік мәні	80
<i>Асанов Қ.Д., Барлыбай Н.</i> Қазақстандық тележурналистика: жаңалығы мен өзектілігі	82
<i>Рамазанова Ж.С., Абдразақ З.</i> Использование PR-технологий ООО «Телекомпания 5 канал»	84
<i>Рамазанова Ж.С., Томаш М.</i> Телевидениедегі кәсіби шеберлікті шыңдау мәселелері	87
<i>Жәпек М., Ыбырай Г.</i> Қазіргі журналистикадағы ақпарат тарату және журналистердің жеке бас қауіпсіздігі мәселелері	90
<i>Жәпек М.С., Маманқызы А.</i> Дәстүрлі БАҚ-тың электронды нұсқаға бейімделу құбылысы	93
<i>Жәпек М.С., Зайырова А.</i> Арнайы репортаж телевизиялық бағдарламалардың циклі: кейбір теориялық мәселелер	96
<i>Жәпек М.С., Амантаева Г.</i> Тележүргізуші имиджін қалыптастыратын факторлар	98
<i>Қожахметова Л.Т., Хайруллина А.</i> Спорт тақырыбының баспасөзде насихатталуы	100
<i>Қожахметова Л.Т., Ысқақова М.</i> «Қазақ радиосындағы» дәстүрлі мәдениеттің бай қоры	102
<i>Нурбекова Д. Б., Ушаповская М. А.</i> Достоинства и недостатки современного казахстанского телевидения	104
<i>Нурбекова Д. Б., Жумабай Г.</i> Казахстанское телевидение – сплав опыта и молодости	107
<i>Абдилов А.С.</i> Бұқарамен байланыс орнатудың басты құралы (Радиожурналистика негізінде)	110

- правовая конвергенция,
- техническая конвергенция.

Как отмечает профессор, декан факультета журналистики МГУ им. М.В. Ломоносова – Е.Л. Варганова «все чаще понятие «конвергенция» становится синонимом магистральных преобразований в медиасфере... Конвергенция представляется процессом, который в ближайшие десятилетия может полностью изменить не только системы СМИ и коммуникации, но и различные, связанные с ними индустрии».

Использование новых ИКТ усиливает процесс конвергенции и ведет к построению глобального информационного общества. Свободный рынок идей в эпоху глобальной информационной инфраструктуры все больше определяется коммерческими целями, которые и диктуют стремление к либерализации.

Исследователь С.Л. Уразова выявляет ряд характеристик, обуславливающих преобразования медийного рынка, которые показывают причинную связь возникновения конвергентных процессов. Вот некоторые из них:

1. Смена мономедийной среды на мультимедийную.
2. Замена классификационного названия медиа – из СМИ они трансформируются в СМК.
3. Возникает новая форма коммуникации – интерактивность.
4. Процессы глобализации с учетом использования современных цифровых технологий изменяют параболу распространения информационного продукта /2/.

Профессор Г.П. Бакулев отмечает, что «происходит передача функций одних масс медиа другим, «перемена ролей» у разных каналов коммуникации, появляется возможность получать одинаковое содержание по разным каналам. В результате радикально меняются прежние представления о каналах коммуникации и информации. Сближение различных медиа, появление общих для разных каналов содержательных продуктов ведет к рождению новых интегрированных жанров /3/.

Новые СМИ увеличивают возможности коммуникации, предлагают разное интерактивное взаимодействие пользователя и производителя, а также распространителя содержания. В ходе такого процесса происходит эволюция персональной модернизации. В средствах массовой информации проявляются тенденции, которые выражаются в резком увеличении информационных потоков, в появлении новых независимых СМИ, медийных организаций, новых участников информационного процесса, в появлении электронных газет, Web-изданий, в формировании новых информационных рынков, услуг.

Использованные источники:

1. Основы медиабизнеса: Учебное пособие для студентов вузов. / Под ред. Е.Л. Варгановой. - М.: Аспект Пресс, 2009. - С. 356.
2. Уразова С.Л. Конвергентная журналистика в цифровой медиа среде: Методическое пособие. - М.: ИПК, 2010. - С. 11
3. Бакулев Г.П. Конвергенция медиа и журналистика. - М.: ИПК, 2002. - С. 79.

Камзин К.

ф.ғ.д., профессор, әл-Фараби тындағы ҚазҰУ, Алматы қ.

Журналистикадағы дәстүр жалғастығы мен тарихи сабақтастық

Қазіргі публицистика мен журналистика идеологиялық қана емес, идеялық, инновациялық-навигациялық көшбасшылыққа қол созып отыр. Бұл – табиғи және жасанды дамудың нақты көрінісі. Қазіргі таңда ақпарат өндірісі (өнеркәсіп, ауыл шаруашылығы мен халыққа қызмет көрсету саласынан кейін) экономиканың «төртінші секторына» айналды, осы шаруашылықпен шұғылданатындар саны Батыс елдерінде елу пайызға таяп калды. Демек, бүгінгі күні журналистиканы, басқа қоғамдық пәндерді қазақ топырағында да жаңа пайымдағы экономика саласына – ынталандырушы, пассионарландырушы, ақпарат өндіруші бағытқа жатқызуға әбден болады. Яғни журналистикамен одактаспау, оның ықылас-